

UNIVERZITET U NOVOM SADU
POLJOPRIVREDNI FAKULTET

Studije roda u selu i poljoprivredi

Rodni identiteti u poljoprivredi

Doc.dr Danica Glavaš - Trbić

Jean Monnet Programme Module AgriGen

NASTAVNE JEDINICE

- ✓ Društvene konstrukcije roda
- ✓ Doprinosi i izazovi feminističkih teorija
- ✓ Rod u tranziciji i tranzicija roda
- ✓ Porodični rodni režim

➤ **RODNI IDENTITETI U POLJOPRIVREDI**

- ❑ Rod i siromaštvo
- ❑ Rod i obrazovanje
- ❑ Rod i jezik
- ❑ Rodni stereotipi i stigmatizacija
- ❑ Promene rodnih struktura i pravne rodne regulative
- ❑ Rodna paradigma ruralnog razvoja

Rodni identiteti u poljoprivredi

- ◆ Aktivno radno učešće žena u poljoprivredi na porodičnom gazdinstvu se oduvek podrazumevalo, ali se kao takvo nije dovoljno jasno prepoznavalo i vrednovalo.
- ◆ Uloga žene je, u tom smislu, često marginalizovana i obezvređivana.
- ◆ Specifičnost rada na porodičnom gazdinstvu podrazumeva zajedništvo rada i života.
- ◆ Uloga žene je zbog toga višestruka jer pored uloga majke i supruge ona vodi domaćinstvo i radi u poljoprivredi.

Rodni identiteti u poljoprivredi

- ◆ Žene na gazdinstvima sebe češće percipiraju kao domaćice, a ne kao poljoprivrednice, bez obzira na njihovo gotovo ravnopravno angažovanje u poljoprivrednim poslovima.
- ◆ Na ovaj način, žene pokazuju da svoje mesto vide u kući, obezvređujući na taj način svoj doprinos privređivanju i poslovanju porodičnog gazdinstva koje nije nimalo zanemarljivo a prepoznaje se kao feminizacija poljoprivrede.

Rodni identiteti u poljoprivredi

- ◆ Ovo je posebno uočljivo kada je reč o sferi donošenja odluka, gde je i dalje prisutan obrazac prema kome su odluke koje se odnose na svakodnevno organizovanje poslova u domaćinstvu prepuštene ženama, dok odluke koje se tiču gazdinstva, odnosno same poljoprivredne proizvodnje, donosi muškarac.
- ◆ Takođe, i dalje je dominantan patrilinearan obrazac u nasleđivanju i formiranju porodičnog gazdinstva.

Rodni identiteti u poljoprivredi

- ◆ Žene su retko vlasnice zemlje i/ili kuće i nosioci poljoprivrednog gazdinstava što im dodatno otežava pristup pre svega, finansijskim resursima za razvoj preduzetništva.
- ◆ Na ovo se nadovezuje još uvek prisutan partijarhalni sistem porodičnog odlučivanja prema kojem žene najčešće ne odlučuju o ekonomskim pitanjima, upravo zbog prikrivene ekonomske aktivnosti i neposedovanja imovine.

Pretpostavka je da u slučajevima kada je žena/supruga obrazovanija i ekonomski aktivna, kao i kada porodica živi u razvijenoj lokalnoj seoskoj zajednici (što podrazumeva modernizaciju svakodnevnog života), dolazi do razvijanja i jačanja egalitarnijih formi odlučivanja.

Žensko ruralno preduzetništvo

- ◆ U uslovima kontinuirane krize sela i poljoprivrede u srpskom društvu, oživljava ideja o diverzifikaciji prihoda na gazdinstvu, a žensko ruralno preduzetništvo vidi se kao način da se ta ideja realizuje.
- ◆ Na osnovu određenim istraživanja svakodnevnog života žena u selima utvrđeno je da su ispitanice pokazale visoku preduzetnišku sklonost kada bi za to imale uslove.

Žensko ruralno preduzetništvo

- ◆ Žensko ruralno preduzetništvo pretežno je usmereno na one ekonomske aktivnosti koje se tradicionalno ubrajaju u tzv. ženske poslove (uzgoj baštenskih kultura, prerada poljoprivrednih proizvoda, tradicionalni zanati, sakupljanje lekovitog bilja, ruralni turizam, *catering* i sl.).
- ◆ Njegov razvoj donekle je ograničen činjenicom da se i danas učestvovanje seoskih žena u ekonomskom životu u značajnom obimu ostvaruje preko porodice te da ženin rad najčešće nije individualizovan, a time ni dovoljno vrednovan.

Žene svojim svakodnevnim životom i radom pretežno su vezane za gazdinstvo i lokalnu seosku zajednicu što umanjuje njihov socijalni kapital i mogućnost da dođu do potrebnih informacija o pokretanju sopstvenog i/ili porodičnog posla.

HVALA NA PAŽNJI!